

MARIA JOTUNI | SAMULI REUNANEN

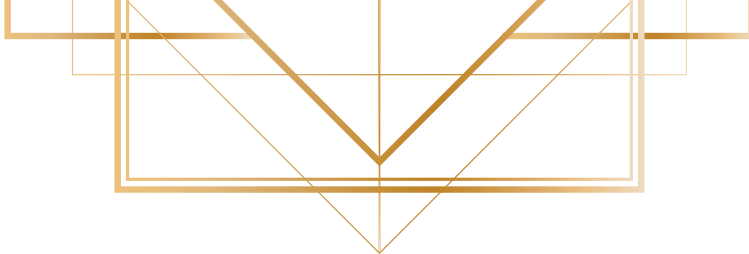
KULTAINEN VASIKKA

JOENSUUNTEATTERI.FI

A black and white portrait of a woman, Maria Jotuni, with her hair styled in an elaborate bun. She is wearing a light-colored, high-collared dress with puffed sleeves. The portrait is centered against a dark, textured background. Overlaid on the portrait are several concentric, overlapping geometric shapes in a golden-yellow color, including squares and diamonds, creating a modern, architectural frame around the subject.

MARIA JOTUNI

(1880-1943)

Jo elinaikanaan **Maria Jotuni** (Haggrén) oli merkittävä kirjailija ja näytelmäkirjailija. Hänen synnyinkaupunkinsa Kuopion vilkas suomenkielinen kirjallisuuden ilmapiiri, erityisesti **Minna Canthin** vaikutus, heijastui Jotunin lapsuudenperheeseen. Hän suoritti ylioppilastutkinnon erityisluvalla ja aloitti opinnot Helsingin yliopistossa 1900, mutta suuntautui pian kirjailijaksi julkaistuaan esikoisteoksensa *Suhteita* 1905.

VUONNA 1906 sukunimien suomen-tamisaallon myötä Maria Haggrén otti sisaruksineen nimekseen Jotuni, viitaten muinaisskandinaaviseen jättiläiseen. Vuonna 1911 hän avioitui kirjallisuudentutkija **Viljo Tarkiaisen** kanssa, joka oli myös hänen merkittävä tukijansa ja kriitikonsa. Perheeseen syntyi kaksi poikaa.

MARIA JOTUNIN varhaiskauden tuotannon äärimmäinen pelkistyneisyys vaikutti suomalaisen modernin proosailmaisun kehitykseen. Hän mieltyi kaikesta idealismista riisutuihin todellisuuden kuvauksiin, joita 1880-luvun loppupuolen naturalistit, kuten **Goncourt**-veljekset ja **Maupassant**, edustivat.

Jotunin teoksille ominaista on kaunistelematon ihmiskuvaus ja ihmissuhteen tarkka analyysi. Teokset käsittelevät ihmistä ja yhteiskuntaa yleisellä ja inhimillisellä tasolla usein naisen elämän ja sen ankarien ehtojen kautta.

JOTUNIN näytelmistä *Kultainen vasikka* (1918), *Miehen kylkiluu* (1914) ja *Tohvelisankarin rouva* (1924) ovat vakiintuneet suomalaisen teatterin klassikoiksi. Hänen tuotantonsa kattaa myös lukuisia novelleja, kuten *Rakkautta* (1907) ja *Kun on tunteet* (1913), sekä merkittäviä romaaneja, kuten *Huojuvatalo* (1936), joista kahdesta jälkimmäisestä on tehty näytelmäsovitukset. Jotunin terveys heikkeni toisen maailmansodan aikana, ja hänen viimeiseksi teoksekseen jäi talvisotaan sijoittuva pienoisoromaani *Evakuoidut*.

JOTUNIN perintö elää teatterin lavoilla ja kirjallisuudessa. Hänen taitonsa kuvata ihmisluontoa ajattomasti, yhä uusia yleisöjä puhuttelevalla tavalla, tekee hänestä yhden suomalaisen kulttuurihistorian ikoneista.

Lähde: Irmeli Niemi: *Arki ja tunteet – Maria Jotunin elämä ja kirjailijantyö* (2001). **Kuva:** Maria Jotuni, kuvaaja Daniel Nyblin, Museovirasto (1907).

PÖRSSI

LYHYT HISTORIA

1602

Maailman ensimmäisenä pörssinä pidetään Amsterdamin pörssiä, jonka perusti Hollannin Itä-Intian kauppakomppania (nyk. Indonesia) jakaakseen painettuja osakkeita ja joukkovelkakirjoja.

1912

Helsingin pörssi perustettiin **Lars Sonckin** suunnittelemaan Pörssitaloon Fabianinkadulla.

1916

Ensimmäisen maailmansodan aikana syntyi kaikkien aikojen keinottelukupla, joka johtui tavarapulasta ja hyperinflaatiosta. Setelistön kasvu, muun muassa ruplaseteleiden tulvan myötä, loi suotuisat olosuhteet keinottelulle.

1918

Hintojen kymmenkertaistuminen kahdessa vuodessa johti osakeryntäykseen, ja pörssistä tuli kansanhuvi. Pörssisalin istuntoja seurattiin lehtereiltä maksua vastaan. Pörssiyhtiöiden määrä kolminkertaistui ja pörssijäsenten määrä nelinkertaistui, mutta pörssi joutui pitämään taukoa punaisten hallitessa Helsinkiä.

1919–1924

Pörssissä koettiin kurssisyöksy, jonka syynä olivat korkotason nousu, veronkiristykset, valuuttasäännöstely ja pankkikriisi. Pörssiyhtiöiden määrä väheni dramaattisesti.

1929–1930

Maailmanlaajuinen lama iski Suomeenkin, alkaen rajuista kurssilaskuista, joita seurasivat pääomapula, vientihintojen lasku ja työttömyyden kasvu.

1931

Pörssi sulki ovensa kolmeksi viikoksi, kun punta ja pohjoismaiset valuutat irrotettiin kultakannasta paniikin pelossa.

1939–1940

Saksan ulkopoliitiikka ja Moskovan neuvottelut herättivät sijoittajien pelkoa, ja pörssi pysyi kiinni koko talvisodan ajan.

1944

Venäläinen pommi osui pörssitaloon, ja sodan jälkeinen inflaatio ja devalvaatiot nostivat hintatasoa merkittävästi.

Lähteet: Lindström: "Sata vuotta vuoristorataa Helsingin pörssissä" (2017) ja Wikipedia.

”

Täytyy tehdä rahaa. Rahalla voin ostaa teidät
vapaksi, ostaa teille elämän, ette te tiedä
vielä mitä elämä on, mutta minä lahjoitan
sen teille nyt!”

– KATARIINA

”

Sanovat, että nyt ne myllistykset
vasta alkavatkin, että nyt se vasta
maailma muodostelun alaiseksi
otetaan. Hyvä! Ihaelen, jos jotain
järkevää tästä saavat aikaiseksi.”

– LAHJA

MUSIIKKI

MONEY, MONEY, MONEY

säv. Benny Andersson, Björn Ulvaeus,
sov. Eve Pietarinen

IMAGINE

säv. John Lennon, san. John Lennon,
Yoko Ono, sov. Eve Pietarinen

Osana näytelmän äänisuunnittelua
kuullaan saksalaisen torvisoittokunta
MEUTE:n kappaleita. Yhtyeen tuotannossa
elektronista musiikkia sovitetään
vaskipuhaltimille ja lyömäsoittimille.

ROOLEISSA

JAAKKO HONKA, LIIKEMIES Jaakko Tohkanen
EEDIT, HÄNEN VAIMONSA Maria Karhapää
HERMAN AHLROOS, EEDITIN ISÄ, VALOKUVAAJA
Markku Maasilta
KATARIINA, EEDITIN ÄITI
Minna Maaria Virtanen

LAHJA, EEDITIN SISAR Minni Gråhn,
Suvi-Maaria Virta (18.1.–1.2.2025)
LIINA SUVANTO, NÄYTTELIJÄTÄR Anna Ojanne
AKSEL SOMERO, KAUPPANEUVOS
Jaakko Tohkanen
PEKKA KARHU, KONTTORISTI Mikko Liimatainen

TYÖRYHMÄ

ALKUPERÄISTEOS Maria Jotuni
OHJAUS JA SOVITUS
Samuli Reunanen, vierailija
LAVASTUSSUUNNITTELU Iris Routa
PUKUSUUNNITTELU Nina Paakkunainen
VALOSUUNNITTELU Mikko Pajanen
VIDEOSUUNNITTELU Tuula Hakulinen
ÄÄNISUUNNITTELU Michael Böger
ÄÄNIAJO Tiina Vepsä
ÄÄNIHARJOITTELIJA Joonas Gavrilov
KAPPALEIDEN SOVITUS Eve Pietarinen
TARPEISTOMESTARI Tuula Hakulinen
KUISKAAJA-TARPEISTONHOITAJA Carita Hiltunen
NAAMIOINTIMESTARI Sanna Sahlman
TEATTERITEKNIKKO Jaana Tasma
JÄRJESTÄJÄ Juha Kokko

NÄYTTÄMÖMESTARI Anssi Pennanen
NÄYTTÄMÖTYÖNTEKIJÄT
Petri Kettunen ja Juha Kerkkonen
PUKIJAT
Sanna Tarvainen ja Soile Tarvainen
PUVUSTUKSEN TOTEUTUS
Nina Paakkunainen, Sanna Tarvainen,
Soile Tarvainen ja Jaana Tasma
LAVASTEMESTARI Juuso Ojanen
LAVASTUKSEN TOTEUTUS
Anna Gröhn, Juuso Ojanen, Ville Valve
ja Iris Routa
KANSIKUVA Riikka Hurri ja Sari Kaija
ESITYSKUVAT Riikka Hurri
KÄSIOHJELMAN TOTEUTUS
Eveliina Salomaa

KULTAISEN VASIKAN ENSI-ILTA

28.9.2024 klo 17 suurella näyttämöllä
Joensuun kaupunginteatterin ohjelmistossa
28.9.2024–1.2.2025

TAITEILIJATAPAAMINEN: OHJAAJA SAMULI REUNANEN

LA 28.9.2024 klo 15.30–16.30
Tornikabinetissa (4 krs.), Rantakatu 20
Haastattelijana näytelmäkirjailija Pirkko Kurikka

TAIDENÄYTTELY: MODERNIN MAAILMAN EPÄJUMALIA

27.9.2024–18.1.2025
Sanni-Maaria Puustinen | Joensuun Taiteilijaseura ry.
Maalauksia, veistoksia ja pohdiskeluja aiheesta jumalat ja epäjumalat.
2. krs yleisölämpiö, Rantakatu 20

TULOSSA 2025: JUHLAT – JA ELÄMÄ SIINÄ SIVUSSA

– Komedia loputtomista ruuhkavuosista –
Ensi-ilta 25.1.2025 klo 17 suurella näyttämöllä
"Ei meistä Niemisistä kukaan ihan täysjärkinen ole,
mutta sehän meistä tekee just' mielenkiintoisia!"

#teatterijns